

Az aláhúzott szavakat írjátok le elválasztva a füzetbe!

Rajzoljatok egy képet arról, amiről olvastatok!

3. Gyűjtetek a szójegyzék d, e, f oszlopából kettőzött mássalhangzós szavakat, és írjátok le szótagolva! A füzetben dolgozzatok!

4. Ismeritek-e Szász Imre Kisanna Kertországban című könyvét? Olvassátok el az alábbi rövid részletét! Húzzátok alá a két és három szótagú szavak közül a kettős mássalhangzókat!

A gyík lassú vérű állat, és ősszel – télen elveszti azt a meleget, amit nyáron összeszedett. Ezért aztán szívesebben laknak délibb, melegebb országokban. Ott többféle gyík él, mint nálunk, sokkal nagyobbak is, szívesebbek és érdekesebbek.

Az aláhúzott szavakat írjátok le szótagolva!

.....
.....

5. Mondjátok el, hogyan segítetek otthon édesanyátoknak! Használjátok az alábbi szavakat!

vízrel, ronggyal, felmosom, letörlöm

6. Írjátok le elválasztva a következő szavakat! Az elválasztott szavak mellé írjátok oda a szó tövét is!

*hozza, rázza, mossa, vannak,
rozzsal, rizzsel, meggyes, könnyes*

Elválasztott szó:

Szótő:

.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Hasonlítsátok össze a két oszlopot, mondjátok el a megfigyeléseiteket!

7. Fogalmazzatok meg a képek segítségével, hogyan készítenétek el a reggelit! Írjátok is le a füzetbe!

8. Másoljátok le elválasztva az alábbi közmondásokat!

Többet ésszel, mint erővel!

Addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér!

Magyarázzátok is meg a jelentésüket!

.....
.....

9. Tagoljátok szavakra az alábbi mondatot! Írjátok le!

Testvéremmelegyűttsokatsegitünkazotthonimunkában.

.....

Ha leírtátok helyesen a mondatot, álló vonalakkal bontsátok szótagokra a szavakat!

10. Írjátok számmal a szavak fölé, hogy hány tagúak! Csoportosítsátok a kettőzött mássalhangzós szavakat!

Régen az asszonyok kézzel mosták a szennyes ruhát. Ma géppel végzik ezt a nehéz munkát.

sz – sz

z – z

.....
.....

.....
.....

11. Az alábbi közmondást emlékezetből írjátok le! Értelmezzétek is!

Lassan járj, tovább érsz!

Gyűjtsetek közmondásokat!

12. Válasszátok el írásban a következő szavakat!

álltunk, hallgat, jobbra, keddre, varrta, otthon

.....

13. Figyeljétek meg a szabályt, folytassátok a gyűjtést!

*ke-rék
fo-lyó*

*aj-tó
er-dő*

*bolt-ban
test-vér*

*kan-na
eny-nyi*

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

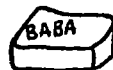
14. Írjátok le, hogyan fogadnátok a hírt:

ha a ti kisdobos rajotok nyerné a papírgyűjtést;
ha az akadályversenyen csak az utolsó hely jutna nektek.

(Vigyázzatok a mondatvégi írásjelre!)

.....
.....

15. Elvlasztva írjátok a rajzok alá a nevüket!

.....

.....

.....

Vigyázzatok a kettőzött mássalhangzók elválasztására!

job-ban

ész-szel

16. Olvassátok el ritmizálva az alábbi verset!

Gyárlátogatás

*Csitteg-csattog,
pítteg-pattog,
dibben-dobban,
kippen-koppan,
rippen-roppan
ez a gyár,
hol a sok gép
a sok ember
fűr, farag, vág,
kalapál.*

*Kunkorodik
göndör forgács,
gőzkalapács
hubbani,
csitteg-csattog,
pítteg-pattog,
dibben-dobban,
kippen-koppan,
rippen-roppan,
jól balad a
munka itt.*

(Kiss Dénes)

Elolvasás után tagoljátok álló vonalakkal szótagokra a verset! Készítetek rajzot, mit látott a költő a gyárban!

ISMÉTELJÜNK!

1. Osszátok szét a szerepeket, úgy olvassátok el az alábbi verset!

Tavas

„Mi az?” – kérdezte Vén Rigó.

„Tavas!” – felelt a Nap.

„Megjött?” – kérdezte Vén Rigó.

„Meg ám!” – felelt a Nap.

„Szeretsz?” – kérdezte Vén Rigó.

„Szeretlek!” – szól a Nap.

„Akkor hát szép lesz a világ?”

„Még szebb és boldogabb!”

(Szabó Lőrinc)

Tagoljátok álló vonalakkal szótagokra a szavakat!

Figyeljétek meg, hogy hány tagú szavakat találtok a költeményben!

2. A kérdések és a rajzok segítségével írjatok egy-egy mondatot!

Mikor mi történik?

.....
.....

Írjátok le elválasztva azokat a szavakat, melyek a mikor kérdésre válaszolnak a mondatban!

.....

5. Elválasztva írjátok le a következő szavakat a fűzetbe!

egyvel, négyvel, ennyi, annyi, mennyi, könnyen, könnyű

4. Keressétek meg a szabályt, és folytassátok a gyűjtést!

A)

*te-át
fi-ük*

B)

*szé-pen
e-szik*

C)

*szil-va
csil-lag*

D)

*test-vér
ott-bon*

.....
.....

.....
.....

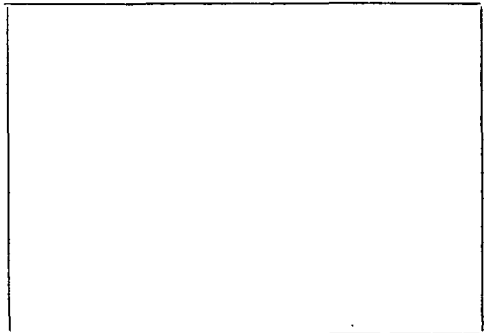
.....
.....

.....
.....

5. Írjátok számmal a vers szavai fölé, hogy hány tagúak! Húzzátok alá azt a szót, amelyik nem illik az egy- és kétagú szavak közé!

Rajzoljatok egy sárkányt!

*Fűzfák között
lenn a tónál,
szél tekereg,
egyre kószál:
dül-fül benne
a barag,
fúvel, fával
hajba kap.
Nini, mit lát!
Fenn az égen
sárkány lebeg
könnyen, szépen.*

(Szalai Borbála)

Hogyan mondhatnánk másképpen: *hajba kap?*

6. Gyűjtsetek az alábbi csoportokban megfelelő szavakat a szójegyzékből!

vil-lany
ked-den

.....
.....

súly-lyed
fony-nyad

.....
.....

7. Álló vonalakkal bontsátok szótagokra az alábbi verset!

*Az első almát
amikor kaptad,
tömzsi kezében
meg-megforgattad.
Azt bitted golyó,
vagy talán labda.
Elguritgattad
erre meg arra.
Majd mást gondoltál,
beleharaptál.
És akkor egy jót,
nagyot kacagtál.*

(Osvát Erzsébet)

Írjátok le elválasztva az öttagú szavakat!

.....

Kérjétek meg édesanyátokat, hogy ő is meséljen nektek a ti kicsi korotokról!

8. Gyűjtsétek ki az előbbi versből a két szótagú, kettőzött mássalhangzós szavakat! Írjátok le őket elválasztva!

.....

9. Magyarázzátok meg az alábbi mondatok jelentését! Figyeljétek meg a „szeg” és a „szög” szavak értelmét!

a) Magszegte a kenyeret.
Beszegte a terítőt.

Magszegte a szavát.
Nyakát szegi a rohanásban.
Kedvét szegi a rossz jegy.

b) Mindent elvitt az utolsó szögig.
A dolog szöget ütött a fejébe.
Kibújik a szög a zsákból.

A szólások közül írjátok le egyet elválasztva!

.....

10. Kössétek össze az egymáshoz tartozó szótagokat! A kapott szavakhoz tegyétek hozzá a megfelelő toldalékot! Írjátok le a szavakat!

Pl.: szárazság

i-	-vasz		
e-	-gaz		.....
ra-	-gész	-ság, -ség	.....
szá-	-téz		.....
vi-	-raz		.....

11. Pótoljátok a hiányzó szótagokat Szécsi Katalin Parányi bölcsőlakók című könyvének alábbi részletében!

*Csodála ... a mébek lakása – valóságos palota. Aranyszínűek a fala., és illa-
... viaszból épül ..., Rajtuk szalad-
gál ..., tevékenyked ... a mé... ezrei.*

Másoljátok le elválasztva azokat a szavakat, amelyekben két magánhangzó van egymás mellett!

.....

12. Az alábbi versből írjátok le elválasztva azokat a szavakat, amelyek hangot utánoznak!

pl. csör-rent

*Csörrent a lánc,
veder merült,
loccsant a víz,
reccsent a rúd,
rándult a lánc,
veder kiszállt,
csorrant a víz,
nagykanna telt,
kiskanna telt ...*

*Szél dünnögött,
a nyír hajolt,
a nyír nyögött –
s a hegy mögött
leszállt a bold.*

(Jékely Zoltán)

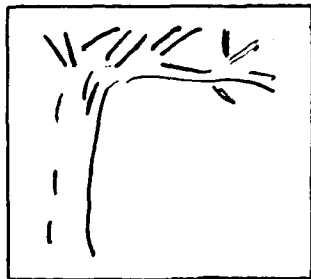
.....

13. Tegyétek ki a hiányzó mondatvégi írásjeleket! (Aki olvasta közületek Szász Imre Kisanna Kertországban című művét, ráismer a részletre!)

*Figyelj csak Nem ballod Valaki kopácsol
Mintha egy pici ács pici kalapáccsal szöge-
ket verne a fába De nem látni semmit*

Írjátok le elválasztva a kettőzött mássalhangzós szavakat!

Rajzoljátok le, milyen madárról van szó!

14. Írjátok le elválasztva a versrészletből azokat a szavakat, melyek a Mivel? kérdésre válaszolnak!

*Kertész leszek, fát nevelek,
kelő nappal én is kelek,
nem törődök semmi mással,
csak a beojtott virággal.*

(József Attila)

15. Találjátok ki a vers ritmusát és tapsoljátok le!

Így kezdjétek: tá ti-ti tá tá!

*Selymit a barka
már kitakarta,
sárga virágját bontja a som.
Fut, fut az áram
a déli sugárban,
s bökken a hó a hideg havason.*

*Barna patakja
Napra kacagva
a lomba Marosba csengve siet.
Zeng a csatorna,
zeng a hegy orma,
s zeng - ugye zeng, ugye zeng a szíved?*

(Áprily Lajos)

A füzetetekbe másoljátok le elválasztva a versrészlet első három sorát!
Mit gondoltok? Melyik évszokról, esetleg hónapról szól ez a költemény?

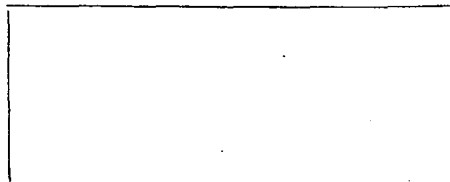
16. Fejtsetek meg Szalai Borbála verses rejtvényét!

Tudod-e, mit csinál a takács?

Rajzoljátok le a megfejtést!

Hát azt, hogy mit csinál a vadász?

Ha a kettőt összeszeded, ami kijön
- megebeted!

Talán nem lesz haszontalan, ha a feldolgozás után ismét felidézzük a téma funkcionális megközelítésének lényegét.

Olyan mondókat, verseket és prózarészleteket válogattunk össze, amelyek játékos ritmizáltatása minden mesterkélettség nélkül érezteti meg a szavak szótaghatárait. A ritmus diktálta szótagokban természetes komponensekként különülnek el a magán- és a mássalhangzók, minőségük ezért már ebben a fejezetben megkezdődik (szótágalkotók, nem-szótágalkotók). De a szótag fontos eszköz lesz a további feldolgozásban is: mint magasabb s élőbb egység szerepet ad az öt felépítő elemeknek. A hangok mint jelentés nélküli elemek így természetes úton épülhetnek be abba a képhez, amelyet a nyelvről most kezdünk rajzolni.

AZ ISKOLÁRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS PSZICHOLÓGIAI PROBLÉMÁIRÓL

(Iskolás lesz a gyermekünk.

Szerk.: dr. Szabó Pál,

Gondolat Kiadó, Budapest 1976.)

Ezt a nagyon hasznos kiadványt orvosok, pszichológusok, pedagógusok írták elsősorban a szülők számára. Ennek alapján ezt a könyvet a szó jó értelmében vett népszerűsítő kiadvány-nak tekinthetjük.

A tájékoztató, ismeretterjesztő jelleg azonban korántsem érinti a munka szakmai színvonalát: gondosan összeállított, tudományos alapokra fektetett megállapításai elméleti és gyakorlati támpontot jelentenek az iskoláskor előtti gyermek sajátosságainak megismerésében éppúgy, mint az iskoláskorra való felkészítés tekintetében.

Az iskolába lépés központi problémája kétségtelenül az, hogy „a gyermeknek az eddigi játékos tevékenységi formáról az iskolába lépéssel át kell állnia egy új tevékenységi formára, a tanulásra”.

Ez az átmeneti időszak azonban csak akkor szolgálja a gyermek fejlődését – állapítják meg helyesen a szerzők –, ha megismerjük az egyre gazdagabb gyermeki világképet, a magatartást meghatározó testi-lelki sajátosságokat és így tudjuk értelmezni a gyermek cselekedeteit és segíteni személyiségének kibontakozását.

Az iskolaérettség biológiai és pszichológiai feltételeit, ismérveit kellő alapossgal ismereti a bevezető tanulmány. A szülő a későbbiek során támpontot kap annak felismerésére is, hogy milyen megnyilvánulása van a későbbi fejlődésnek, és miképpen lehet ezt helyes irányba befolyásolni.

Nagyon helyesnek tartjuk, hogy a könyvben foglalkoznak a helyes napirend és az iskoláskor előtti gyermek életkorának megfelelő táplálko-

zás kérdéseivel. Minél korábban el kell ugyanis kezdeni a tudományosan megalapozott és egészségre nem káros táplálkozási formák kialakítását, hogy el lehessen kerülni az étvágytalanságot épp úgy, mint a túltápláltságot.

Nagyon sikeresnek tartjuk a játék és tanulási tevékenység fejlődépszichológiai és pedagógiai kérdéseinek felvetését. Ezekben a fejezetekben megbízható tájékoztatást kapnak a szülők a játékos mozgás és a rendszeres torna szerepéről, jelentőségéről, a játék és a munka, a tanulás és a tudás utáni vágyakozás, az iskola iránti érdeklődés motivációs bázisáról.

Az önállóság és aktivitás, a szándékos, akaratlagos figyelem kialakításának szükségességét külön hangsúlyozzák. Ezt a helyes szempontot ebben az életkorban csak hangsúlyozottan lehet kiemelni.

Az iskolaérettséget sokszor gátolja a beszédfejlődés elmaradása, a retardált szociabilitás és egyes érzelmi tényezők. A társas kapcsolatok kialakulásának rövid ismertetése erre kívánja felhívni az olvasók figyelmét.

A könyv legnagyobb értéke a feladatlapok gondos összeállítása, használatuk módszertani megalapozása. Ezzel minden bizonnyal eléri a kiadvány a célját: „A megismerést tudatosan is fejleszteniünk kell, nem elég, ha csak a véletlenre hagyatkozunk. Nekünk, felnőtteknek kell irányítani a kicsi gyermek figyelmét. Ha „tanítani” akarjuk, mindig a konkrétumból, a kézzelfoghatóból induljunk ki. A megértéshez, a fogalmi gondolkodáshoz vezető út a konkrét, szemléletes tapasztalatokból indul, és az így felhalmozódott emlékképek segítségével az elvont fogalmakkal való műveletek szintjére vezet.”

A gondosan kiállított munka, a korszerű tartalom és módszertani elgondolás minden bizonynyal eléri célkitűzését: olyan könyvet kapnak a szülők kézhez, amely segíti őket abban, hogy gyermekük éretten kerüljön iskolába.

Dr. Geréb György
Szeged